

Некадашњи амбасадор САД у Србији и председник Института "Исток-Запад" Камерон Мантер сагласан је са идејом да се у дијалог о КиМ укључи више актера. "Почетком следеће године биће нових могућности, са новим тимом у Бриселу, с новим тимом на Косову, наравно за српску владу и за српску опозицију - да сви они учествују". Волео би, каже, да нова Влада Косова буде вољна да проблем такси реши и "испод радара", а и питање које Албанци помињу - да Срби престану да делегитимизују земље које су признале Косово, додајући да верује у тиху дипломатију.

Нема времена за губљење и време је да се европско вођство, у сарадњи са САД-ом, поновно фокусира на Западни Балкан. Тако су у заједничком тексту за магазин "Национал Интерест" још половином маја оценили двојица бивших америчких дипломата Френк Визнер и Камерон Мантер и стручњак за југоисточну Европу Марко Прелец.

Мантер, гостујући у Новом дану, каже да ће се са председником Вучићем данас срести и да ће причати о томе да нема довољно замајача у односима између Западног Балкана и Европе. Желимо да истражимо начине на које се то може пребродити, у САД постоји нови саветник за националну безбедност, ту је специјални изасланик за Западни Балкан Метју Палмер, постоји политички осећај да ствари могу да се покрену, навео је Мантер.

Следеће недеље ће Генерална скупштина УН одржати разговор између пословних људи, који ће разговарати о пословним прилика у региону, наводи. "Ако бих ишта нагласио у разговору са председником Вучићем је - немојмо дозволити да та перцепција остане и шта можемо да урадимо како би западни Балкан остао на европском путу", рекао је гост Н1.

Мантер каже да се слаже са идејом да у дијалогу учествује што више актера, додајући да и његов институт учествује у дијалогу на Балкану, најављујући састанак у Берлину у децембру.

"Будимо поштени, ситуација је нерешена. Када кажете ко учествује, морамо да схватимо прво - ко из Приштине? Они имају изборе у октобру, ми нећемо знати док се не заврше ко ће из Приштине учествовати. Исто тако ЕУ још одлучује и прави ту транзицију за свој тим који ће овде доћи после 1. у месецу - да ли ће бити специјални изасланик, да ли ће бити још људи ... Онда имамо нови тим у Вашингтону, имамо Палмера, имамо саветника за националну безбедност... Концепт јесте добар - тројка или није битно колико ће људи учествовати, али још нисмо сигурни ко ће бити ти актери. Мислим да ће требати времена - можда месец, два пре него што ће да буде јасно ко ће учествовати", рекао је.

Упитан о могућем учешћу Русије, каже да је руски амбасадор у Србији Александар Боцан-Харченко рекао да не може бити решења за Косово без Русије. "Стручњак као Харченко би могао да помогне и то је разумно очекивати. Постоје људи не само из Русије него и из других земаља који имају идеје кад говоримо о будућности. Ово није само политичко питање, већ питање економске и социјалне будућности региона", навео је.

Као амерички дипломата, ја подржавам замисао да Србија призна Косово и да Косово и Србија заједно раде и реше своје проблеме

Многи актери могу да учествују и да разговарају не само о политици већ и о ширим питањима, додао је Мантер.

Некадашњи амбасадор у Србији подвлачи да је изгубљено време у претходном периоду, али не само то - већ и фокус. "Не можете само имати дијалог ради дијалога, не можете само најавити дијалог. Морате се бавити стварним питањима - прекогранична трговина, студенти - каква ће бити њихова будућност, како ћемо се бавити демографском кризом... У свим земљама Западног Балкана млади одлазе... Изгубили смо фокус на та питања. Требаће рада и труда у интерној политици да се то реши. Најтежи задатак је да видимо шта ће се десити на Косову после избора. Оно што смо изгубили је фокус, али не верујем да смо изгубили жељу".

Каже да у контактима са људима у региону види жељу да се проблеми реше. Ја остајем оптимиста иако сам разочан што није било напретка, али оптимиста сам да постоји основ за то, и о томе ћу да причам са председником Вучићем, додао је.

"Желим да похвалим Вучића што је флексибилан политичар. На њему је да буде флексибилан у овој или оној мери. У нашим разговорима смо увек причали о чињеници да је будућност Србије да буде демократска држава, земља која је просперитетна и која живи мирно са својим суседима. То се може постићи, а ја верујем да и он у то верује, само као чланица ЕУ. То је једини начин да Србија оствари та три циља".

Да би Србија била део ЕУ мора доћи до неког аранжмана са Косовом, истиче. "Као амерички дипломата, ја подржавам замисао да Србија призна Косово и да Косово и Србија заједно раде и реше своје проблеме".

Како је рекао, главни циљ води ка томе да постоји однос између Србије и Косова који подразумева обострано поштовање и који омогућава да обе земље уђу у ЕУ.

Мантер каже да нова дипломатија коју он помиње кад говори о том питању, јесте дипломатија у којој учествују привредници, НВО, да је то дипломатија грађана - дакле, нека шира дипломатија. Јер, како наводи, важно је бавити се "стварним питањима за стварне људе", конкретним питањима која се тичу живота људи.

На питање да ли у овом тренутку види, осим Вучића, на пример, потенцијалног преговарача из редова опозиције, каже да је то тешко рећи, да није био дуго у Србији и да не познаје како је организована српска опозиција.

Међутим, додао је да, осим што власт треба да прича са Бриселом, важно је да и опозиција прича са Бриселом, да буду представљени шири интереси. "Многе конкретне ствари морају да буду разјашњене у Бриселу, они морају да одлуче какав ће бити њихов приступ Западном Балкану, ко ће у њиховом тиму у Бриселу на томе радити, али и у појединачним земљама, ко у Немачкој, ко у Француској - то још није јасно", навео је и додао да им треба дати времена да у Унији појасне своје улоге, јер не постоји

"јединствени Брисел".

"Почетак следеће године, ту ће бити нових могућности са новим тимом у Бриселу, са новим тимом на Косову, за српску владу и за српску опозицију - да сви они учествују", каже гост Н1.

Сматра да је Косово, уз БиХ, потенцијално жариште на Балкану, али додаје да је заправо оптимиста да Србија и Косово могу да комуницирају, јер је, како каже, Вучић показао да спремност да разговара, и да су то показали још неки људи из Србије, али и са Косова.

Волео бих да резултат избора на Косову буде такав да ко год био на власти, буде вољан да пружи руку српској страни, и да ће питање такси бити решено са обе стране, можда не јавно, можда уз добру вољу, "испод радара", а и по питању које Албанци помињу - да Срби престану да делегитимизују земље које су признале Косово, каже Мантер.

Он оцењује да има пуно места за уступке, али да се то не мора радити тако да се понизи друга страна. "Неки преговори без много пажње могу да доведу до одустајања од екстремних ставова - да Албанци укину таксе, али има ствари које и Срби могу да уради. Томе служи тиха дипломатија. Ја сам уверен да ће Влада Србије успети у томе".

По питању тренутних дешавања у БиХ - мање оптимистичан

Говорећи о дешавањима у БиХ, каже да га веома брине тамошња ситуација. "Могућност за реформе које треба тамо да се одиграју - ја сам мање оптимиста". Каже да је оптимистичан да како се направи напредак у односима Србије и Косова, да то може да утиче на цео Западни Балкан.

Осврћући се на декларацију СДА, каже да оно што мора да се деси, уз помоћ САД и Европљана, је да мора да се решавају проблеми где је свађа и расправа. "Не кажем да не постоје ти приоритетни проблеми, али узроци су тешкоће које постоје у Уставу, у уставном уређењу - да се ураде неке ствари тамо за народ, да ли живе у Федерацији или РС. Да се реше конкретна питања је начин да се смири ситуација. Ако ставите воду на ватру, она ће да ври, али немојте да избије пожар у кући. Решите та питања. Ја сам забринут за БИХ, да Запад, Американци и ЕУ, не пружају добвољно пажње и не пружају напор да се реше ти конкретни проблеми и онда дође до ових изјава које никома не помажу", закључио је Мантер.

(Н1)